

Krabben op het Nederlandse strand

REINDERT NIJLAND

Bij vrijwel elke strandwandeling kom je ze tegen. Soms ligt het strand bezaaid met krabben, soms vind je er slechts enkele verspreid over de vloedlijn. Altijd al willen weten welke soorten er voorkomen, hoe die eruit zien en hoe je ze kan vinden? Lees dan snel verder.

Lopend langs het strand kom je geregeld krabben tegen. In de vloedlijn vind je vaak aangespoelde rugschilden van krabben en vooral veel losse poten en scharen. Wil je levende krabben zien dan moet je meestal wat meer moeite doen. Op het strand kan je net onder het zand in zwinnetjes breedpootkrabben tegenkomen. Strandkrabben vind je vrijwel altijd tussen en onder stenen bij golfbrekers en dijken. Hiertussen kan je als je geluk hebt ook een aantal andere soorten, zoals jonge noordzeekrabben en ruige krabbetjes vinden. In Zeeland zitten nog weer andere soorten tussen de stenen. Hier vind je veel penseelkrabben, maar ook blaasjeskrabben en porseleinkrabbetjes.

Dode krab of vervellingshuidje?

Veel vaker dan je denkt is een dode krab eigenlijk een oude jas en leeft de krab een formaatje groter gewoon verder. Om te kunnen groeien moeten krabben namelijk regelmatig vervellen. Ze verwisselen dan hun hele pantser inclusief alle poten en inwendige kieuwen. Dit vervellen heeft nog een voordeel. Krabben kunnen zo verloren ledematen eenvoudig laten terugkeren. Vervellingshuidjes zijn te onderscheiden van

dode krabben doordat ze nauwelijks stinken. Er zit immers geen rotte krab in. Een ander goed kenmerk zijn de ogen. Alleen het omhulsel wordt gewisseld waardoor bij vervellingshuidjes de ogen altijd doorzichtig zijn, terwijl bij complete krabben de ogen donker van kleur zijn.

Mannetjes en vrouwtjes

Bij de meeste soorten krabben zijn de mannetjes en vrouwtjes eenvoudig te onderscheiden door te kijken naar het achterlijf. Het achterlijf zit bij krabben onder het lichaam gebogen. Bij de mannetjes is dit smal en bestaat het meestal uit drie segmenten. Bij de vrouwtjes is het achterlijf breed en bestaat het uit vijf of zes segmenten. Om dit te kunnen zien moet je een krab oppakken. Het veiligste is het om het dier van bovenaf met twee vingers aan de zijkant te pakken. Dit is de enige manier om zeker te zijn dat de krab je niet kan knijpen met zijn scharen (zie foto). Soms vind je vrouwtjes met eieren. Het achterlijf is dan naar achteren gebogen en er zitten duizenden oranje- tot bruinkleurige eitjes onder. Zie je hier een gelig zakje, dan heeft de krab een parasiet. Dit zogeheten krabbenzakje komt bij beide geslachten voor.

Algemene soorten

Strandkrab

De algemeenste krabbensoort in Nederland is de strandkrab. Ze zijn te herkennen aan de vijf tanden aan beide kanten van het rugschild en de drie tanden tussen de ogen. De kleur kan erg variëren, maar oudere exemplaren hebben meestal een rood lijf en rode poten, terwijl het rugschild meer groen van kleur is.

Zwemkrab

Een krab die veel lijkt op de strandkrab is de gewone zwemkrab. Een belangrijk verschil is dat het laatste paar poten van de zwemkrab is afgeplat tot doorzichtige platte peddels. Bovendien is dit dier in tegenstelling tot de strandkrab absoluut niet bang uitgevallen en kan zeer agressief reageren als je hem wilt oppakken. Even op je vingers letten dus.

*Chinese wolhandkrabben en andere krabben zijn zo op de veiligste manier vast te houden
(foto: Reindert Nijland).*





De strandkrab is de algemeenste krab in Nederland (foto: Reindert Nijland).

Breedpootkrab

De breedpootkrab is een vrij kleine soort. Hij graaft zich op het strand vaak in langs de rand van zwinnetjes. De krab is zandkleurig met of zonder witte vlekken op het rugschild. Deze krab heeft ook peddels aan de achterste poten, maar die zijn smaller dan bij zwemkrabben en maar aan een kant behaard.

Chinese wolhandkrab

De Chinese wolhandkrab leeft in zoet water. Je kan hem vrijwel overal in Nederland in sloten, meren en kanalen tegenkomen. Deze soort is makkelijk te herkennen aan het bruine, vierkante rugschild met vier tanden aan de zijkant en tussen de ogen. De scharen van de wolhandkrab zijn dicht bezet met donkerbruine haren, wat meteen zijn naam verklaart. Voor de voortplanting is het dier afhankelijk van zout water. Vanaf de herfst tot het einde van de winter vind je ze dan ook vaak op het strand, vooral in de buurt van mondingen van rivieren en kanalen.

Heremietkreeften

Naast echte krabben zijn er twee soorten heremietkreeften regelmatig op het strand. Deze dieren hebben geen rugschild om hun lijf te beschermen en zoeken daarom bescherming in een schelp. De kleine heremietkreeft of bokser-

tje kan de laatste jaren bij honderden tegelijk voorkomen. Als je er een aantal op de rand van een zwinnetje zet zullen ze zich verbazend snel met schelp en al ingraven. Deze soort is vrij klein en kan herkend worden aan de wit-blauwe kleur en aan de grotere, gladde linker schaarpoet. Ze zitten meestal in kleine tepel hoorntjes of alikruikken. Bij de gewone heremietkreeft is juist de rechter schaarpoet groter en bovendien volledig bezet met kleine knobeltjes waardoor de poet erg ruw lijkt. Deze heremiet bewoont als volwassen dier vaak de schelp van de wulk.

Vreemde gasten

De blaasjeskrab en penseelkrab zijn afkomstig uit Azië. In Nederland zijn ze voor het eerst waargenomen in de Oosterschelde in 1990 en 2000. Inmiddels hebben ze zich verspreid door heel Zeeland. De eerste blaasjeskrabben zijn ook al gesignaleerd in Den Helder en op Texel en de verwachting is dat ze binnen korte tijd langs de hele Nederlandse kust algemeen zullen zijn. Beide krabben hebben een vierkant rugschild met een rechte voorrand, en drie tanden aan de zijkant. De penseelkrab is aan de bovenzijde groen-, bruin- of grijsachtig gekleurd. Jonge exemplaren hebben soms witte, symmetrische vlekken. Mannetjes van de penseelkrab hebben grote scharen met een dot sponsachtig haar erop. De blaasjeskrab heeft bruinrode tot zwarte symmetrische vlekken op een lichte, gelige achtergrond. Mannetjes van de blaasjeskrab hebben een bolle, leerachtige blaas op hun scharen.

Wil je meer weten over krabben in Nederland? Ga dan naar www.krabben.net. Hier vind je beschrijvingen en foto's van alle 37 soorten die ooit in Nederland zijn gevonden.

REINDERT NIJLAND IS IN ZIJN VRIJE TIJD ACTIEF ALS MARIEN ONDERZOEKER VAN DE NEDERLANDSE KUSTWATEREN, WAARBIJ ZIJN AANDACHT VOORAL UITGAAT NAAR KRABBen EN ANDERE KREEFT-ACHTIGEN.

De penseelkrab is afkomstig uit Azië (foto: Reindert Nijland).

